

REPUBLIKA HRVATSKA
PUČKI PRAVOBRANITELJ

KLASA: 028-28/26-03/0002

URBROJ: 506-02

U Zagrebu, 3. lipnja 2026. g.

g. Perković Mario

e-mail: marioperkovichr@gmail.com

PREDMET: pritužba na kršenje zakona i prava vjernika vezano uz događaj kluba „Močvara“
- opća pravna informacija, daje se

Poštovani gospodine Perković,

Pučka pravobraniteljica je razmotrila Vašu pritužbu u kojoj navodite razloge zbog kojih, kao pripadnik katoličke vjerske zajednice, smatrate da javno promovirani događaj „Spolnočka“ predstavlja kršenje zakona i prava vjernika. Između ostalog, navodite da smatrate kako se radi o izrugivanju svetih katoličkih obreda, uključujući polnočku, u namjeri ponižavanja i izrugivanja vjernike te da se dijeljenjem takvih sadržaja putem društvenih mreža potiče netrpeljivosti prema katolicima, što po Vašoj ocjeni predstavlja kazneno djelo iz članka 325. Kaznenog zakona RH – javno poticanje na nasilje i mržnju (NN br. 125/11, 144/12, 56/15, 61/15, 101/17, 118/18, 126/19, 84/21, 114/22, 114/23, 36/24, 136/25) te izravnu diskriminaciju prema Zakonu o suzbijanju diskriminacije (NN br. 85/08, 112/12- dalje u tekstu: ZSD). Stoga ste tražili da pučka pravobraniteljica utvrdi postoji li povodom opisanog događaja diskriminacija vjernika i povreda prava na slobodu vjeroispovijesti.

Slijedom navedenoga, u nastavku ćemo Vam dati opću pravnu informaciju o nadležnostima pučke pravobraniteljice, pravnom okviru kojim je propisana sloboda savjesti i vjeroispovijedi te pravo na slobodu mišljenja i izražavanja te ćemo pojasniti primjenu navedenog pravnog okvira na konkretan slučaj povodom kojega ste nam se obratili.

Pučka pravobraniteljica opunomoćenica je Hrvatskog sabora za promicanje i zaštitu ljudskih prava i sloboda utvrđenih Ustavom, zakonima i međunarodnim pravnim aktima o ljudskim pravima i slobodama te u tom smislu postupa temeljem Zakona o pučkom pravobranitelju (NN br. 76/12- dalje u tekstu: ZoPP). Sukladno članku 4. ZoPP pučka pravobraniteljica promiče i štiti ljudska prava i slobode te vladavinu prava razmatrajući pritužbe o postojanju nezakonitosti i nepravilnosti u radu državnih tijela, tijela jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave i pravnih osoba s javnim ovlastima, a u skladu s posebnim zakonima koji se odnose na suzbijanje diskriminacije i zaštitu prijavitelja nepravilnosti, razmatra i pritužbe koje se odnose na rad pravnih i fizičkih osoba.

Savska cesta 41/3, 10 000 Zagreb tel +385 (0)1 4851 853, 4851 855 fax +385 (0)1 6431 628

e-mail info@ombudsman.hr www.ombudsman.hr LinkedIn @Pučka pravobraniteljica / Ombudswoman

U okviru svojih mandata pučka pravobraniteljica brine i o slobodi vjeroispovijedi, pravima vjerskih zajednica te zaštititi od diskriminacije temeljem vjere, ali i o slobodi govora te umjetničkog izražavanja. Ujedno temeljem relevantnih propisa postupaju po pritužbama građana koje se odnose na povredu ovih prava.

Ustav Republike Hrvatske (NN 56/90, 135/97, 8/98, 113/00, 124/00, 28/01, 41/01, 55/01, 76/10, 85/10, 05/14 - dalje u tekstu: Ustav) jamči slobodu savjesti i vjeroispovijedi i slobodno javno očitovanje vjere ili drugog uvjerenja. Slično, Europska konvencija za zaštitu ljudskih prava i temeljnih sloboda (MU 18/97, 6/99, 14/02, 13/03, 9/05, 1/06, 2/10 – dalje u tekstu: Konvencija), temeljem koje Europski sud za ljudska prava odlučuje o zahtjevima koji se odnose na povredu građanskih i političkih prava, svakome jamči pravo na slobodu mišljenja, savjesti i vjeroispovijedi te štiti ne samo vjernice, već i ateiste, agnostike, skeptike i nezainteresirane, od neprimjerenog pritiska onih koji misle odnosno vjeruju drugačije. Sukladno Konvenciji, ova sloboda podvrgnut će se samo takvim ograničenjima koja su propisana zakonom i koja su u demokratskom društvu nužna radi interesa javnog reda i mira, zaštite javnog reda, zdravlja ili morala ili radi zaštite prava i sloboda drugih. Sloboda mišljenja, savjesti i vjeroispovijedi, predstavlja jednu od temeljnih ljudskih sloboda te ključnih odrednica u načinu na koji pojedinac percipira svoju osobnost, društvo u kojem živi i ulogu koja mu u tom društvu pripada. Pri tome ta sloboda u demokratskom društvu ne isključuje otvorenu debatu o vjeri i s vjerom povezanim temama. Sukladno praksi Europskog suda za ljudska prava, članovi vjerskih zajednica trebaju tolerirati i prihvatiti činjenicu da druge osobe mogu poricati njihova vjerska uvjerenja te tuđe širenje doktrina koje su nenaklonjene njihovoj vjeri¹.

S druge strane, pravo na slobodu mišljenja i izražavanja misli također je zajamčeno Ustavom i Konvencijom te, kao i sloboda vjeroispovijedi, predstavlja jedan od temelja suvremenog demokratskog društva. Sloboda izražavanja odnosno širenja informacija i ideja podrazumijeva slobodu medija, govora i javnog nastupa, političko, umjetničko te komercijalno izražavanje.

Slično kao i sloboda vjeroispovijedi, sloboda izražavanja nije apsolutna, a mogućnost njezinog ograničavanja, odnosno legitimni ciljevi miješanja u pravo na slobodu izražavanja, detaljno su razrađeni u čl. 10. st. 2. Konvencije za zaštitu ljudskih prava i temeljnih sloboda (dalje u tekstu: Konvencija) te se propisuje da to pravo može biti podvrgnuto „formalnostima, uvjetima, ograničenjima ili kaznama propisanim zakonom, koji su u demokratskom društvu nužni radi interesa državne sigurnosti, teritorijalne cjelovitosti ili javnog reda i mira, radi sprječavanja nereda ili zločina, radi zaštite zdravlja ili morala, radi zaštite ugleda ili prava drugih, radi sprječavanja odavanja povjerljivih informacija ili radi očuvanja autoriteta i nepristranosti sudbene vlasti“.

¹ Odluka ESLUP u predmetu Dubowska i Skup protiv Poljske, broj 33490/96i 34055/96 od 18. travnja 1997.

Stav koji je ESLJP zauzeo u predmetu *Handyside protiv Ujedinjenog Kraljevstva*² više je puta potvrđen u kasnijoj praksi tog Suda te je tako okolnost da je sloboda izražavanja podvrgnuta iznimkama koje se imaju strogo tumačiti, a eventualna ograničenja uvjerljivo utvrditi, razrađena u predmetima *Stoll protiv Švicarske*³, *Morice protiv Francuske*⁴ i *Pentikäinen protiv Finske*⁵. U navedenim predmetima Sud je primjenjivao tzv. test nužnosti u demokratskom društvu, odnosno opća načela ocjenjivanja potrebe za miješanjem u slobodu izražavanja. Test nužnosti zahtijeva od suda koji odlučuje o eventualnom ograničavanju slobode izražavanja da utvrdi je li ograničenje te slobode prijeko društveno potrebno i je li ono razmjerno legitimnom cilju, kao i da za to ograničenje navede relevantne i dostatne razloge.

Nadalje, prilikom prosuđivanja radi li se o nezakonitom govoru ili govoru koji je obuhvaćen slobodom izražavanja koristi se i test govora mržnje kakav je osmišljen tzv. rabatskim planom, ključnim dokumentom UN-a koji razlaže problem odnosa slobode govora i govora mržnje prema Konvenciji. Da bi se radilo o govoru mržnje, prema tom testu promatra se 1. kontekst (može li potaknuti na nasilje ili diskriminaciju), 2. tko je govornik (njegova pozicija u društvu), 3. namjera, 4. sadržaj odnosno forma (priroda argumenata i prezentacija istih), 5. opseg govora (kome je upućen, domet govora, metoda diseminacije, intenzitet i sl.) te 6. vjerojatnost pojave nasilja i mržnje kao posljedice tog govora.

Dakle, s jedne strane jest pravo na slobodu vjeroispovijedi te potrebu da se zaštite intimni vjerski osjećaji osoba koje igru riječima s vjerskim nazivljem i inkorporiranje božićnih pjesma u nevjerski kontekst smatraju neprihvatljivima, dok se s druge strane pojavljuje potreba zaštite slobode izražavanja čak i kada vrijeđa, šokira ili uznemiruje⁶, pri čemu valja s posebnom pažnjom razmatrati i situacije s eventualnom umjetničkom komponentom.

Sukladno relevantnoj sudskoj praksi ESLJP, države imaju pozitivnu obvezu na temelju članka 9. EKLJP osigurati miran suživot svih religija i onih koji ne pripadaju nijednoj religijskoj skupini jamčenjem uzajamne tolerancije⁷.

Iako je u nekoliko predmeta o kojima je odlučivao devedesetih godina prošlog stoljeća ESLJP bio kritičan prema bilo kakvoj restrikciji slobode govora, ipak je bio nescion intervenirati u odluke nacionalnih sudova kojima se osuđivala blasfemija, opravdavajući to slobodnom procjenom država članica. Ovdje je važno naglasiti kako su zakoni mnogih zemalja članica Vijeća Europe (dalje u tekstu: VE) u to vrijeme propisivali neki oblik sankcioniranja za blasfemiju ili tzv. vjersku uvredu, no neke od tih zemalja takve propise više ne poznaju ili ih više ne primjenjuju, pa se posljedično predmeti u kojima se propituje ova tema ne dolaze više često pred ESLJP.

² *Handyside protiv Ujedinjenog Kraljevstva*, Application no. 5493/72, presuda od 7. prosinca 1976. godine

³ *Stoll protiv Švicarske*, Application no. 69698/01, presuda od 10. prosinca 2007. godine

⁴ *Morice protiv Francuske*, Application no. 29369/10, presuda od 23. travnja 2015. godine

⁵ *Pentikäinen protiv Finske*, Application no. 11882/10, presuda od 20. listopada 2015. godine

⁶ *Handyside protiv Ujedinjenog Kraljevstva*, Application no. 5493/72, presuda od 7. prosinca 1976. godine

⁷ Odluka E.S. protiv Austrije, br. 38450/12, od 25. listopada 2018.

Pa čak i tada, ESLJP je prilikom procjene da li je nužno ograničiti slobodu govora (najčešće u vidu umjetničkog odnosno autorskog djela) radi zaštite slobode vjeroispovijedi uzimao u obzir okolnosti kao što su vrijeme i mjesto prikazivanja odnosno izlaganja ili mogućnost distribucije spornog djela, kao i njegovu dostupnost općenito.

VE je, u tim okolnostima, svojom Rezolucijom iz 2006. godine te Preporukom iz 2007. godine potvrdilo stav ESLJP-a da se članak 10. Konvencije ne primjenjuje samo na ideje i informacije koje se smatraju pozitivnima ili neuvredljivima ili ne izazivaju nikakvu reakciju, već i na one koje vrijeđaju, šokiraju ili uznemiravaju. Nadalje odgovarajući na pitanje da li i do koje mjere poštivanje vjerskih uvjerenja treba ograničavati slobodu govora i izražavanja, ističe se da kritička rasprava, satira, humor i umjetničko izražavanje trebaju uživati širi stupanj slobode govora, pa da i eventualno protjerivanje ne bi trebalo biti cijenjeno kao provokacija.

Slijedom navedenog, te uz svo poštovanje vjere i vjerskih uvjerenja i osjećaja koje navedeno stvara kod vjernika (vrijeđanje vjernika koje navodite), obzirom da ova institucija štiti slobodu vjeroispovijedi te zabranu diskriminacije temeljem vjere, a s druge strane i slobodu govora, nakon pažljivog balansiranja navedenih ustavnih i konvencijskih ljudskih prava i sloboda, mišljenja smo da ne postoji povreda istih.

Pri tome, ovo mišljenje ne obvezuje sud ukoliko bi se vodio postupak zbog povrede određenih prava te sudskim putem odlučivalo o ovom pitanju. Dakle, ovo mišljenje Vas ne priječi da podignete građansku tužbu zbog diskriminacije ili pak naknade nematerijalne štete, ukoliko smatrate da imate temelj za uspjeh u sudskom postupku te ukoliko, naravno, isto želite.

S obzirom da ukazujete i sumnju na počinjenje kaznenog djela, osvrnuti ćemo se i na taj dio Vaše pritužbe.

Prema članku 325. Kaznenog zakona javno poticanje na nasilje i mržnju čini onaj tko putem tiska, radija, televizije, računalnog sustava ili mreže, na javnom skupu ili na drugi način javno potiče ili javnosti učini dostupnim letke, slike ili druge materijale kojima se poziva na nasilje ili mržnju usmjerenu prema skupini ljudi ili pripadniku skupine zbog njihove rasne, vjerske, nacionalne ili etničke pripadnosti, jezika, podrijetla, boje kože, spola, spolnog opredjeljenja, rodnog identiteta, invaliditeta ili kakvih drugih osobina. Obzirom da u Vašem podnesku navodite vrijeđanje i širenje netrpeljivosti, ukazujemo da su državno odvjetništvo i policija nadležni i ovlašteni postupati temeljem kaznenih prijava koje im građani mogu podnijeti, te provoditi istražne radnje i postupati prema pojedinim počiniteljima kaznenih djela. Policija je, sukladno Zakonu o policijskim poslovima i ovlastima (NN 76/09, 92/14, 70/19) ovlaštena obavljati poslove vezane uz otkrivanje kaznenih djela i prikupljanje podataka o tim djelima i počiniteljima. Državno odvjetništvo je, sukladno Ustavu Republike Hrvatske, samostalno i neovisno pravosudno tijelo ovlašteno i dužno postupati protiv počinitelja kaznenih djela i drugih kažnjivih djela.

Slijedom naprijed pruženih općih pravnih informacija nastojali smo pojasniti normativni okvir dvaju ustavnih sloboda– slobode vjeroispovijedi i slobode izražavanja, kao i ukazati moguća ograničenja istih, ali i balans koji valja utvrđivati u slučaju sukoba ovih ustavnih prava.

S obzirom da Vam je u ovom slučaju dodatno i pružena opća pravna informacija, u pogledu daljnjeg djelovanja i pravnih mogućnosti koje su Vam na raspolaganju, postupanje u ovom predmetu smatramo dovršenim.

S poštovanjem,

PUČKA PRAVOBRANITELJICA
mr. sc. Tena Šimonović Einwalter, M.Jur

